

Стокгольмська заява про охорону культурної спадщини в Україні

Україна зазнає нападу Росії. Понад 11 мільйонів людей були виселені внаслідок агресії і більше 7 мільйонів людей залишилися в Україні. Їм потрібен притулок і тимчасове житло, а також надія та підтримка їхньої особистості. Захист і відновлення пошкодженої культурної спадщини не є другорядною потребою, а має таке ж значення, як і фізична допомога, оскільки дає надію.

Україна має багату культурну спадщину з понад 145 000 спостережених об'єктів та 401 історичним поселенням. Це фундаментальний матеріальний ресурс для народу України. Зростання кількості відвідувачів національних культурних заповідників Давній Галич, Чигирин і Батурин під час війни свідчить про важливість культурної спадщини для людей в Україні.

Неспровокована війна Росії проти України з 2014 року чітко показала, що Гаазька конвенція 1956 року, яку підписала Росія, не дотримується. Кілька випадків руйнування навіть свідчить про те, що Росія навмисно знищує культурну спадщину України. Найголовніше – знищення 6 травня 2022 року в передмісті Харкова Національного літературно-меморіального музею останньої резиденції філософа XVIII століття Григорія Сковороди (1722-1794). Російські ракети, які запускаються по всій Україні з 24 лютого, спрямовані на знищення всього українського цивільного життя: будинків, комунальних послуг та інфраструктури, включаючи культурну спадщину. Станом на 3 серпня 2022 року Міністерство культури України констатувало пошкодження 500 об'єктів культурної спадщини, а за осінь загальна кількість зросла приблизно до 550. Найбільш постраждалими є Харківська, Донецька, Київська, Луганська області, Чернігів та Суми. За даними міністерства, пошкодження охоплюють 169 релігійних об'єктів, 75 культурних центрів, театрів, кінотеатрів та інших центрів мистецтва, 52 меморіальні пам'ятники та твори мистецтва, 45 бібліотек, 36 музеїв і заповідників і понад 108 історичних будівель.

Масштаби руйнувань неможливо уявити. Ці жорстокості позбавляють український народ його минулого, почуття причетності, джерела розради та натхнення для відбудови країни. Це злочин не лише проти народу України, а й проти людства.

Існує величезна потреба в негайних діях, щоб захистити ці об'єкти, задокументувати пошкодження, зібрати документацію в архівах креслень, щоб уможливити майбутню реконструкцію в цифровому вигляді або з повномасштабною реконструкцією. Це має бути включено в допомогу та в економічне планування відновлення.

Олена Олійник, Віце-президент Національної спілки архітекторів України

Еміна Ковачич, President Architects Sweden

Наталія Мусієнко, Президент Europa Nostra Україна

Тіна Вік, Президент Європа Ностра Швеція

Заява була зроблена за участю таких експертів на семінарі в робочому просторі України, Färgfabriken Art Gallery 11 листопада 2022 року:

Андерс Бергмарк, Färgfabriken

Карл Хенрік Барнеков, Norconsult

Керсті Берггрен, Europa Nostra Sverige

Костянтин Мірошніченко, Mandaworks

Ларс Йоханссон, AIX Architects

Марина Семенченко, Urban Minds

Олена Жукова, Упсальський університет у Вісбю

Олександр Буряк, Харківський національний університет будівництва і архітектури

Олена Василько, Львівська обл

Павло Нагорний, Architects Sweden

Pehr Mikael Sällström, архітектори Швеції

Суха Бабікір Хасан, ASH (Ательє Суха Хасан) та AA Visiting School Khartoum

Вероніка Чертова, Landskapslaget